

Sınıf Öğretmenlerinin İlkokullarda Yetiştirme Programının (İYEP)

İşleyiş Sürecine İlişkin Görüşleri

Orhan GÜDER¹ Metin DEMİR² Muhammet ÖZDEN³ Zehra ARAS⁴

Özet

Bu çalışma, İlkokullarda Yetiştirme Programının (İYEP) işleyiş sürecine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesini incelemeyi amaçlamış ve temel nitel araştırma deseni işe koşularak gerçekleştirilmiştir. Araştırma, amaçlı örnekleme stratejisi kullanılarak belirlenen ve Ege bölgesinde görev yapan 34 sınıf öğretmenin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda ölçüt; öğretmenlerin farklı okul türlerinde görev yapmaları ve İYEP eğitimi vermeleri olarak belirlenmiştir. Veriler yarı-yapılandırılmış görüşme ile toplanmıştır. Verilerin analizinde tematik analiz yaklaşımı kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin görüşlerinin İYEP'in genel olarak uygun ve uygulanabilir bir program olduğu, öğrenci başarısını artırdığı ve öğrencinin öz güvenini geliştirdiği yönünde olduğu saptanmıştır. Öte yandan İYEP'in yetersiz süre ile dersten sonra uygulanması, uygulanan etkinliklerin az olması ve öğretmenlere ödenen ücretlerin maddi olarak düşük olması eksiklik olarak belirtilmiştir.

AnahtarKelimeler: İlkokul, İlkokullarda yetiştirme programı, sınıf öğretmeni.

Primary School Teachers' Training Program Opinions on the Operational Process

Abstract

This study aimed to examine the opinions of classroom teachers about the functioning of the Education Program in Primary Schools and was carried out by employing the basic qualitative research design. The research was carried out with the participation of 34 classroom teachers working in the Aegean region, which were determined using the purposive sampling strategy. In this context, the criterion is; It was determined that teachers work in different school types and give IYEP education. Data were collected by semi-structured interview. Thematic analysis approach was used in the analysis of the data. As a result of the research, it was determined that the opinions of the teachers were that İYEP is an appropriate and applicable program in general, it increases student success and improves student self-confidence. On the other hand, it was stated

1 Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı. orhanguder43@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-8005-0590>

2 Prof. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Ana Bilim Dalı, Sınıf Eğitimi Bölümü. metindmr@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-9223-7811>

3 Doç. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Ana Bilim Dalı, Sınıf Eğitimi Bölümü muhammetozden@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-4325-0803>

4 Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı. zehra__aras@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-1438-1604>

as a deficiency that the IEP was applied after the lesson with insufficient time, the activities applied were low and the wages paid to the teachers were low financially.

Keywords: Primary school, education program in primary schools, classroom teacher.

Giriş

Öğretme öğrenme sürecinde öğrencilerin öngörülen kazanımları ve becerileri edinerek hayata hazır hale gelmeleri beklense de bu her zaman mümkün olmamaktadır. Kalabalık sınıflar, öğretmen niteliği ve okullardaki alt yapı sorunları gibi sebeplerle (Bosker, 1999; Darling-Hammond, 2000), hedeflenen becerileri edinmeden yaşama katılan öğrenciler olmaktadır (Gençoğlu, 2019). Bu öğrencilerin, öğrenim hayatına eksik beceri ile devam edecekleri ve akademik bilgilerinin akranlarına oranla daha düşük olacağı belirtilmektedir (Case et al. 2002: 1314; Ermisch & Pronzato, 2010: 1329). Bu sebeple bahsedilen öğrencilerin okulu bırakma risklerinin yüksek olması ile birlikte temel becerilerden yoksun bir toplumun da uzun vadede ülke ekonomisine zarar vereceği vurgulanmaktadır (The Organisation for Economic Co-operation and Development [OECD, 2016). Bu bağlamda düşük performansı olan öğrencilerin eksikliklerinin giderilmesi ve akademik başarı sağlamalarına yönelik yetiştirici programlar düzenlenmesi büyük önem arz etmektedir (Beller ve Hout, 2006; akt. Avlukyari, 2019: 24). Eğitimde de bu yönde yapılan çalışmalar genellikle üst düzey beceri ve davranışlara yönelik, temel okuryazarlık ve matematik becerilerini geliştirici destekleyici ve yetiştirici kurslar şeklinde olmaktadır (Demeuse et al.2012; Sardelic, 2016; Schlicht et al. 2010). Öğrencilerin eğitim alanındaki eksikliklerinin daha erken yaşlarda tespit edilerek bu eksikliklerini giderici çalışmaların yapılması ileriki eğitim hayatında da kolaylık sağlayacaktır. Bu sebeple ilkokulda verilecek olan eğitim önemlidir. Bu dönemde edinilen bilgiler, çocuğun gelecekteki öğrenmelerine zemin oluşturmaktadır (Kahramanoğlu, Tiryaki ve Canpolat, 2014; Sidekli ve Çetin, 2018). Bu öğrenmelerin eksik kalmaması için, hedeflere ulaşmakta güçlük çeken öğrencilere destek eğitimi verilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde bu öğrenciler okul terki veya okulda başarısızlık gibi risklerle de karşı karşıya kalabilmektedir (UNICEF, 2017). Bunun için destek eğitimi önemlidir ve ilkokulda akranlarına göre geride kalmış öğrencilere bu şans verilmelidir.

Çeşitli ülkeler, okul ortamında değişik sebeplerle istenilen başarıyı elde edemeyen öğrencilerin, takviye eğitimi alması için (Davis ve Sorrel, 1995), uluslararası düzeyde çalışmalar yaparak, erken müdahale programları uygulamaktadır (Toptaş ve Karaca, 2019). Ders dışı takviye eğitimleri, Amerika Birleşik Devletleri (ABD) başta olmak üzere diğer ülkelerde de yaygınlaşmaya başlamıştır (Massoni, 2011). ABD’de “Eğitimsiz Hiçbir Çocuk Kalmasın Kanunu

(The No Child Left Behind Act)” olarak bilinen ek destek program ile tüm eyaletlerde 3. sınıftan 8. sınıfa kadar her sınıf seviyesinde yer alan öğrencilerin başarı düzeyinin arttırılmasını hedeflenmiştir (Van de Walle & Karpve Williams, 2014). Polonya’da ise son zamanlarda, uluslararası değerlendirme raporlarındaki başarısında, tüm öğrencilerinin %20’sine destek eğitimi programı uygulamasının oldukça etkili olduğu belirtilmektedir (Eurodyce, 2012). Eğitim sisteminde başarılı olarak bilinen Singapur’da, alt grupta bulunan öğrencilere okul sonrası yetiştirici kurslar açmakta iken; Yeni Zelanda öğrencilerin okumalarını geliştirmek adına destekleyici kurslar açmaktadır (Akkaya, 2017). Yukarıda bahsedilen çalışmalar sonucu dünyadaki birçok ülkenin, destek eğitimi üzerine uygulamalar gerçekleştirdiği görülmektedir.

Ülkemizde de diğer ülkelerde olduğu gibi 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, 6. maddesindeki “Yetiştirici ve tamamlayıcı sınıflar ve kurslar” ifadesine dayanılarak, seviye grupları ile çalışma, destekleme ve yetiştirme kursları, yetiştirici ve tamamlayıcı sınıf şeklinde programlar planlanarak uygulamaya konulmuştur (Gençoğlu, 2019). Bu çerçevede Millî Eğitim Bakanlığı, ortaöğretim öğrencilerinin yeteneklerini geliştirmek ve bilgi eksikliklerini tamamlamak amacıyla 1987, 1995 ve 2004 yıllarında kurslar açmıştır (İdin ve Tozlu, 2012). Son zamanlarda bu kurslar; Destekleme ve Yetiştirme Kursları (DYK) adını almış ve İlkokullarda Yetiştirme Programının (İYEP) zeminini hazırlamıştır. İYEP, okuma-yazma, matematik derslerinin geliştirilmesi ve öğrencinin psikososyal alanda desteklenmesi amacıyla ilkokullarda uygulanan bir programdır (İYEP Uygulama Kılavuzu, 2019). Bu çerçevede, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından, UNİCEF iş birliği ile ilkokul 3. ve 4. sınıflarda 2017-2018 eğitim öğretim yılı ikinci dönemi itibariyle on iki ilde İYEP’in pilot uygulamasına başlanmıştır. 2018-2019 eğitim öğretim yılından itibaren de ülke genelinde 3. ve 4. sınıfları kapsayacak şekilde yaygınlaştırılmıştır (MEB, 2018). 2019-2020 eğitim öğretim yılında ise sadece ilkokul 3. sınıfa devam eden öğrencilere uygulanmıştır ve bundan böyle de bu şekilde devam edecektir.

İYEP, özel eğitim ihtiyacı/tanısı olmayan ve önceki yıllarda çeşitli nedenlerle Türkçe ve matematik derslerinde belirli kazanımları yeterli düzeyde alamayan öğrenciler için hazırlanmış 3 Türkçe modülü, 3 de matematik modülünden oluşan bir programdır. İYEP ile Türkçe ve matematik dersi kazanımlarını edinememiş öğrenciler, Öğrenci Belirleme Aracı (ÖBA) ile tespit edilmektedir. Öte yandan program öğrencilerin psikososyal yönden de desteklenmesini amaçlamaktadır (İYEP Uygulama Kılavuzu, 2019). ÖBA ile yapılan değerlendirmede, İYEP’e devam edecek öğrencilerin hangi modüllerden devam edecekleri belirlenir. Modüllere göre İYEP’e devam edecek öğrencilerin tespitinden sonra; velilerden izin belgesi alınarak, okul müdürü veya görevlendireceği müdür yardımcısı başkanlığında, üç sınıf öğretmeni ile varsa rehberlik

öğretmeninden oluşturulan komisyon kararı ile İYEP'e devam edecek ve İYEP'ten çıkarılacak öğrenciler belirlenir, nihai İYEP şubeleri komisyon tarafından oluşturulup, okul müdürü tarafından şubelere öğretmen tanımlaması yapılır. Program hafta içi ve hafta sonu ders saatleri dışında, bunların uygun olmaması halinde okul yönetimince planlanacak zamanda uygulanır. Program süresi hafta içi günde 2 ders saati, hafta sonu 6 ders saati ve haftada toplam 10 ders saatini geçmeyecek şekilde planlanır. İYEP'te, öncelikle öğrencinin kendi öğretmenine görev verilir. Bunun mümkün olmadığı durumda; okulun diğer sınıf öğretmenleri, ilçe norm fazlası sınıf öğretmenleri, ilçede İYEP'te görev almak isteyen sınıf öğretmeni, ders ücreti karşılığında görevlendirilen sınıf öğretmeni, bunların olmaması halinde ders ücreti karşılığında görevlendirilen öğretmenlere görev verilebilir.

Öğrencilerin, Türkçe dersinde 3 modülde, dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma alanlarından 16 kazanım ve 96 ders saati, matematik dersinde 3 modülde, doğal sayılar, toplama ve çıkartma ile çarpma ve bölme alanlarından 22 kazanım ve 64 ders saatini tamamlamaları esastır. Türkçe ve matematik derslerinde modül geçişleri veya tekrarı öğretmenlerin inisiyatifi ile belirlenerek e-okul sistemine işlenmekte ve okul müdürü tarafından da öğrencinin modül tamamlaması veya tekrarı işlemi yapılmaktadır. Mayıs ayının 2. haftasında yine bakanlık tarafından gönderilen, Öğrenci Değerlendirme Aracı (ÖDA) İYEP'te görevlendiren öğretmen tarafından uygulanıp e-okula girişleri yapılarak İYEP sona ermektedir (İYEP Uygulama Kılavuzu, 2019). İYEP ile belirli kazanımları alamayan 3. sınıf öğrencilerine yönelik olarak hazırlanmış yeni bir programdır.

Programın yeni olmasına rağmen birçok araştırma yapılmıştır. Bu araştırmalarda, İYEP'in etkililiği, gerekçe, yapı ve uygulama esasları İYEP'e ilişkin görüşler ve İYEP'e yönelik öneriler ele alınmıştır (Avlukyari, 2019; Aydın ve Yakar, 2020; Balantekin, 2020; Cesur ve Yetkiner, 2020; Demirel, 2020; Dilekçi, 2019; Gençoğlu, 2019; Hamidi ve Kinay, 2019; Kaçar ve Uz, 2019; Kırnık ve diğerleri 2019; Kozikoğlu ve Tosun, 2020; Özdoğru ve Güçlü 2019; TEDMEM, 2018, Toptaş ve Karaca, 2019; Ulusoy ve diğerleri 2018; Yıldız ve Kılıç, 2019). İYEP'in genel olarak uygun bir program olduğu öğrencilere olumlu katkılarının olduğu belirtilen çalışmaların yanında; öğrenci tespitinde, öğrencilerin programa devam etmesinde programın süresinde sunulan materyallerde program sonu yapılan değerlendirilme aracında ve öğretmenlere ödenen ücretlerde sıkıntılarının olduğu ve düzenlemelerin yapılmasının gerekliliğini belirtilmiştir (Avlukyari, 2019; Balantekin, 2020; Cesur ve Yetkiner, 2020; Demirel, 2020; Dilekçi, 2019; Hamidi ve Kinay (2019); Kaçar ve Uz, 2019; Kırnık ve diğerleri 2019; Kozikoğlu ve Tosun, 2020; Özdoğru ve Güçlü, 2019; Toptaş ve Karaca, 2019; Ulusoy ve diğerleri, 2018; Yıldız ve Kılıç 2019). Bu çalışmaların yanında;

İYEP'in, uygulamaya konulma gerekçeleri, program yapısı ile uygulama esaslarının ele alındığı (Gençoğlu, 2019) ve uygulama süreci ile ilgili gerekli açıklamalar ve değerlendirmelerin yapıldığı ve eksik görülen noktalar ile ilgili olarak önerilerin sunulduğu (TEDMEM, 2018) çalışmalar da bulunmaktadır. TEDMEM (2018); raporunda, İYEP ile ilgili olarak objektif bir biçimde rapor edilmiş veriler, çözüm odaklı bir bakış açısıyla yapılmış yorumlar ve sisteminin daha iyiye gitmesi adına yapıcı önerilere yer verilmiştir.

Türkiye'de eğitim-öğretim adına atılan önemli bir adım olan (TEDMEM, 2018), ve pek çok öğrenci ve öğretmeni etkileyen İYEP, genel olarak öğrencilere olumlu katkıları olan (Balantekin, 2020; Demirel, 2020; Dilekçi, 2019; Hamidi ve Kinay (2019); Özdoğru ve Güçlü, 2019; Kozikoğlu ve Tosun, 2020), uygun bir program olmakla birlikte (Avlukyari, 2019; Demirel, 2020; Kaçar ve Uz, 2019; Kırmık ve diğerleri 2019; Toptaş ve Karaca, 2019; Yıldız ve Kılıç 2019); uygulama sürecinde birtakım eksiklikler (TEDMEM, 2018) barındırmaktadır. Programın uygulanması esnasında öğretmenlerin karşılaştıkları sıkıntılar karşısında bir cevap bulamaması, okul idarelerinin uygulama sürecini iyi yönetememesi, rehber öğretmenlerin üzerine düşen görevleri tam olarak bilmemesi ile birlikte ailelerin ve öğrencilerin program hakkında detaylı bilgi sahibi olmaması programın hedeflerinin gerçekleşmesini engellemektedir (TEDMEM, 2018).

Araştırma kapsamında İlkokullarda Yetiştirme Programı eğitimini veren öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda programın işleyişi ile ilgili bir fotoğraf ortaya konulacaktır. Bu perspektifte, uygulamadaki eksiklikler tespit edilerek yaşanan sorunların derinlemesine incelenmesi ve bu sorunların çözümlenmesi adına yetkililere önerilerde bulunulması amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmada temel nitel araştırma deseni (Merriam, 2002) kullanılmıştır. Yorumlamacı bir şekilde nitel araştırma yapılmasını sağlayan bu desen eğitim araştırmalarında en sık tercih edilen desendir (Merriam, 2009). Araştırma kapsamında bu desenin kullanılmasının amacı İlkokullarda Yetiştirme Programının (İYEP) işleyiş sürecine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin nitel bir yaklaşımla değerlendirilmesidir. Nitel araştırmada, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama teknikleri kullanılır, olay ve olgular doğal ortamında gerçekçi ve olduğu gibi ortaya konularak nitel bir süreç izlenir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Nitel araştırma yaklaşımından görüşme tekniği kullanılacaktır. Görüşme tekniği ile bireylerin deneyim, görüş, tutum, algı vb. bilgileri etkileşim ve iletişim ile elde edilir. Araştırmada, yarı yapılandırılmış görüşme formu

kullanılarak, öğretmenlerle görüşme yapılarak İYEP'in uygulama sürecine ilişkin görüşleri ortaya konulmuştur.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 Eğitim Öğretim yılında Kütahya ili şehir merkezinin değişik bölgelerinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî kurumlarda görev yapan ve İYEP'in uygulama sürecinde görev alan 34 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Ölçüt örnekleme yöntemi önceden belirlenen kriterleri karşılayan hedef kitleye ulaşılmaya çalışılırken kullanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu çalışmada öğretmenlerin İYEP eğitimi vermesi kriteri aranmış olup, bu öğretmenlerin İYEP eğitimi verilen farklı okul türlerinden olmalarına dikkat edilmiştir. Bu okulların içerisinde, normal eğitim yapılan okul, ikili eğitim yapılan okul, taşınmalı eğitim yapılan okul, mülteci öğrencisi olan okul bulunmasına özen gösterilmiştir. Bu şartları taşıyan ve çalışmaya gönüllü katılım gösteren 34 öğretmen araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Çalışma grubuna ait demografik bilgiler Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1

Araştırmanın Çalışma Grubuna İlişkin Demografik Bilgiler

		Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	13	% 38,24
	Erkek	21	% 61,76
Mesleki Kıdem	10-14 yıl arası	10	% 29,41
	15-19 yıl arası	9	% 26,47
	20-24 yıl arası	6	% 17,65
	25-29 yıl arası	5	% 14,71
	30 yıl üzeri	4	% 11,76
İYEP'te Görev Alma Durumu	İlk kez	19	% 55,88
	İkinci kez	15	% 44,12

Tablo 1 (Devamı)

Araştırmanın Çalışma Grubuna İlişkin Demografik Bilgiler

Okulda Yapılan Eğitim-Öğretim Durumu	Normal Eğitim	19	%55,88
	İkili Eğitim	11	%32,35
	Taşımali Eğitim	4	%11,76
Sınıfta Mülteci Öğrenci Olma Durum	Mülteci Öğrencisi Var	18	%52,94
	Mülteci Öğrencisi Yok	16	%47,06
TOPLAM		34	% 100

Tablo 1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin 13’ü (%38,24) kadın ve 21’i (% 61,76) erkektir. Ayrıca öğretmenlerin 10’unun (% 29,41) 10-14 yıl arası, 9’unun (% 26,47) 15-19 yıl arası, 6’sının (% 17,65) 20-24 yıl arası, 5’inin (% 14,71) 25-29 yıl arası, 4’ünün ise (% 11,76) 30 yıl üzeri kıdeme sahip oldukları; 19’unun (% 55,88) İYEP’te ilk defa görev aldığı, 15’inin ise (% 44,12) ikinci kez görev aldığı; 19’unun (%55,88) normal eğitim yapan okulda, 11’inin (%32,35) ikili eğitim yapan okulda, 4’ünün de (%11,76) taşımali eğitim yapan okulda görev yaptığı ve 18’inin (%52,94) mülteci öğrencisinin olduğu, 16’sının (%47,06) ise mülteci öğrencisinin olmadığı görülmektedir.

Verilerin Toplama Araçları

Araştırmada yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen ve uzman görüşü alınan görüşme formu ile toplanmıştır. Araştırma kapsamında 4’ü demografik soru olmak üzere 9 soru hazırlanmıştır. Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı’nda görevli iki akademisyenin incelemesinden sonra beş demografik bilgi sorusu ve beş görüşme sorusu görüşme formu oluşturmuştur. Beş görüşme sorusunun birinde sonda sorular kullanılmıştır. Öğretmenlerin İYEP ile ilgili görüşleri açık uçlu sorular ile tespit edilmeye çalışılmıştır. Soruların anlaşılabilirliği ve amaca yönelik olup olmadığını belirlemek amacıyla İYEP’te görev alan iki sınıf öğretmeni ile pilot görüşme yapılmıştır. Yapılan görüşmeler sonucu soruların anlaşılır ve amaca uygun olduğu saptanmıştır.

Görüşme formunda aşağıda belirtilen sorular yer almaktadır:

1- İYEP'in uygulama sürecini değerlendirir misiniz?

a) İYEP'teki matematik ve türkçe derslerinin öğrenci gelişimine katkısına ilişkin görüşleriniz nedir?

b) İYEP'in psikososyal alanda öğrenci gelişimine ilişkin görüşlerinizi anlatır mısınız?

2- İYEP'in öğrenci düzeyine uygunluğuna ilişkin görüşleriniz nelerdir?

3- İYEP'te öğretmenin üstlendiği rollerin etkililiğini ve verimliliğini değerlendirir misiniz?

4- İYEP'in uygulanmasında yaşanan sorunlar nelerdir?

5- İYEP'in daha etkili bir şekilde uygulanması ile ilgili önerileriniz nelerdir?

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada öğretmenlerin İYEP eğitimine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Veriler araştırmacı tarafından, 2019-2020 eğitim-öğretim yılının ikinci döneminde toplanmıştır. Görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilerek her bir katılımcı ile birebir yapılmıştır. Görüşmeler ortalama olarak 6 dakika 17 saniye sürmüştür.

Veriler tematik analiz (Braun & Clarke, 2006) tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Tematik analiz kullanılmasının nedeni veriler arasındaki farklılıkların ve benzerliklerin tespit edilmesini sağlayan bir strateji olmasını sağlamasıdır (Gibson & Brown, 2009). Araştırmada tematik analiz kapsamında şu aşamalar izlenmiştir: (i) verileri tanıma, (ii) ilk kodların oluşturulması, (iii) kodların gözden geçirilerek ilişkilendirilmesi (iv) kategorilerin oluşturulması (v) temaların oluşturulması (vi) bulguların yazılması (Saldana, 2011). Tematik analiz kapsamında yapılan işlemler aşağıda açıklanmıştır.

Araştırmada elde edilen veriler araştırmanın birinci yazarı tarafından dijital ortama aktarılmıştır. Ardından verilerin dökümü gerçekleştirilmiştir. İki araştırmacı birbirinden bağımsız olarak veriler ile ilgili ilk düşüncelerini not etmiştir. İkinci aşamada araştırmacılar araştırma soruları ile ilgili ilk kodları oluşturmuşlardır. Bu aşamada her kod için katılımcıların İlkokullarda Yetiştirme Programının (İYEP) İşleyiş Sürecine İlişkin Görüşleri ile ilgili düşüncelerinin altı çizilmiştir. Bu aşamanın sonunda birinci yazar 35 adet kod, ikinci yazar ise 29 adet kod oluşturmuştur. Elde edilen verilerin güvenilirliği Miles & Huberman (1994) tarafından önerilen

“Güvenirlilik = (Görüş Birliği) / (Görüş Ayrılığı)” formülü ile sağlanmıştır. İki farklı kodlayıcı arasındaki uyum yüzdesi %77 çıkmıştır. Uyum yüzdesinin %70’in üzerinde olması araştırmanın güvenilir olduğunu göstermektedir (Miles & Huberman, 1994).

Üçüncü aşamada, alanında uzman üçüncü yazarın yaptığı kodlama ile ilk iki yazarın kodlamaları karşılaştırılmıştır. Bu işlemler sonunda 23 koda ulaşılmıştır. Uyum yüzdesi %82 olarak bulunmuştur (Miles & Huberman, 1994). Ardından üçüncü yazar tarafından kodlar kümelendirilerek kategoriler oluşturulmuştur. Bu işlemin sonunda “Öğrenciyi Bilişsel Olarak Desteklemesi”, “Öğrenciyi Duyuşsal Olarak Desteklemesi” “Öğrenciyi Sosyal Olarak Desteklemesi” ve “Uygulama Süreci” kategorileri ortaya çıkmıştır.

Dördüncü aşamada bütün araştırmacılar bağımsız bir şekilde kategorileri oluşturmuşlar ve bu kategorileri aynı başlık altına alabilecekleri anlamlı olabilecek temalar oluşturmaya çalışmışlardır. Ardından üçüncü yazarın görüşünü almak için oluşturdukları temaları sunmuşlardır. En son araştırmacılar bir araya gelerek temaları, kategorileri ve kodları yeniden incelemişler ve birbirleri ile uyumlarını kontrol etmişlerdir. Sonuçta “İYEP Öğrenme- Öğretme Süreci” ve “Öğrencinin Bütüncül Gelişimi” temalarına ulaşılmıştır. Ardından araştırma raporunda temaları en iyi biçimde tanımlayacak doğrudan alıntı yapılacak kategori ve kodlar belirlenmiştir. Alıntılar yapılırken, araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşleri Ö1,Ö2,.. şeklinde kodlanarak verilmiştir.

Bulgular

Elde edilen verilerin analizi sonucunda İYEP Öğretme-Öğrenme Süreci ve Öğrencinin Bütüncül Gelişimi temaları oluşturulmuştur. Aşağıdaki başlıklarda her bir temanın özellikleri öğretmen görüşlerinden alıntılar yapılarak ve yorumlanarak sunulmuştur.

İYEP Öğrenme-Öğretme Süreci

Bu tema İYEP’in planlanması, uygulanması, öğretim materyallerinin seçilmesi, öğretmen rolü, öğrenci seçimi, ölçme ve değerlendirme etkinlikleri ve bu süreçte yaşanan sorunları açıklamaktadır.

İYEP’in düzenli ve uygulanabilir bir program olması

Katılımcıların büyük çoğunluğu İYEP’in düzenli ve uygulanabilir bir program olduğunu belirtmiştir. Bu katılımcılardan biri olan Ö2 “İYEP’in uygulama süreci, çok düzenli geldi bana.”

cevabıyla, İYEP'in düzenli olduğunu, Ö4 “Öncelikle program güzel hazırlanmış, İYEP programı uygulanabilir bir program.” cevabıyla İYEP'in uygulanabilir bir program olduğunu ifade etmiştir. Öte yandan katılımcılar İYEP'in uygulama süresi ve saati ile ilgili olarak da görüş bildirmişlerdir. Bu konuda görüş belirtilen katılımcılar sürenin ve ders saatinin artırılması gerektiğine değinmişlerdir. Bunlardan Ö2 “Kursun yıla yayılmasını daha uygun görüyorum. Zaman olarak bir yıla yayılmasını daha uygun buluyorum.”, Ö14 “Süreleri konusunda, 160 saat ile sınırlandırılmış. Daha uzun sürede olabilir, yıl sonuna kadar yayılabilir düşüncesindeyim.” ifadelerini kullanarak; İYEP'in uygulama süresinin yetersiz gelmesi sebebiyle yıl boyu devam etmesi gerektiğini, Ö15 “Hani zamanı çok kısa sürede kullanabilen çocuklar değiller zaten. Bazı konuları çok kısa ve hemen hızlı geçilmesi gerekiyor. Şimdi çocuk zaten hani sınıfta bu konuyu çok öğrenememiş, sürede yeterli olduğu halde. İYEP'te ise bunu daha kısaltarak vermeye çalışıyoruz. Hızlı bir şekilde. Ve bu problemlere yol açıyor, bu zamanı biraz daha uzatarak ama içerik aynı kalmak şartıyla uygulanırsa çok daha iyi olur.”, Ö6 “3 mod yerine atıyorum, 4 ya da 5 moda çıkarılması lazım seviye olarak”, Ö18 “Modül sayısının öğrenci durumuna göre artırılabilmesi esnekliği olmalı bence.” şeklindeki ifadeleri ile modüllerin öğrencilerin eksiklerini tamamlamaya yetmediğini ve 4. 5. modüllerin eklenmesi gerektiğini belirtmiştir.

İYEP'in ders saatlerinin uygun olmayışı

Katılımcılar, İYEP'in ders saatlerinin uygun olmadığını ifade etmişlerdir. Katılımcılara göre İYEP'in olağan ders saatlerinin sonunda yapılması öğrenciyi yormakta, isteksizlik oluşturmakta ve çocukların devamsızlık yapmasına neden olmaktadır. Bu konuda Ö4 “Okulumuzdaki planlamadan dolayı 6 saatten sonra tekrar 7 ve 8. saatler de biz İYEP programını yapıyoruz. Çocuklara çok zor geliyor, dikkatleri dağılmış oluyor. Orada program uygulamak biraz zor oluyor.”, Ö12 “İYEP'in ders saatinden sonra olması biraz sıkıntı. Öğrenciler derste, bazılarında hani birkaç kişide görüyorum ben, derse gelmek istemeyebiliyorlar. Çünkü dersten zaten hani yorulmuş, acıkmış olarak çıkıyorlar dolayısıyla ders yapmak zor geliyor.”, Ö21 “Şimdi İYEP'in uygulanmasında özellikle dersten sonra olması, öğrencinin yorgunluğunun üstüne gelmesi dikkat eksikliğine sebep oluyor. Öğrenme gücüne sebep oluyor. Öğrenci artık bu saatten sonra derse motive değil de biraz daha böyle arkadaşları oyuna, şımarmaya, sınıfta koşmaya, bu tarz etkinliklere daha çok yöneliyor. Bunları tutmada zorlanıyoruz tabii.” biçiminde görüşlerini ifade etmiştir.

İYEP öğrenci düzeyine uygun ve derslerin modüllere ayrılmasının olumlu olması

Katılımcılar, programın öğrenci düzeyine uygun olduğunu ve derslerin modüllere ayrılmasının olumlu olduğunu belirtmiştir. Ö15 “Sistemin seviyelere ayrılması, her seviyede öğrencinin tespit edilmesi, seviyelerin çocuklara uygun olduğunu düşünüyorum açıkçası.”, Ö2 “İYEP modüllere ayrıldığı için kesinlikle öğrenci düzeyine uygundur.” ifadelerinde bulunmuştur. Bunun yanında öğretmenlerden Ö18 “Öğrenci modülün tamamını almaya kalktığında modülün seviyesi çok düşük kalıyor. Öğrenci belirleme aracındaki sorular tekrar gözden geçirilmeli diye düşünüyorum.”, Ö34 “İYEP değerlendirmesini yaptığımızda öğrencilerimizden bazıları gerçekten iyelik olup, bu değerlendirmede düşük not aldıklarını gördük. Ama bunun yanında, iyelik olmayıp da başarısız olan öğrencilerimiz oldu.” ifadeleri ile, İYEP'e öğrenci seçimi için yapılan "Öğrenci Belirleme Aracı (ÖBA)"nın öğrencilerin alacağı modülleri tam olarak ayıramadığını belirtirken, Ö14 “Burada değerlendirmelerin, ben açıkçası kendi adıma konuşayım çok sağlıklı olmadığını düşünüyorum. Sınavlar sınıf ortamını yapıldığı için insanın aklına her türlü şey gelebiliyor. Acaba yardım alıyor mu almıyor mu, sınıf öğretmenleri tarafından, diye düşünüyorum. O yüzden öncelikle bu öğrenci seçiminde, tam sağlıklı bir seçim olmadığını düşünüyorum.”, Ö15 “Bir öğretmenin kendi öğrencilerini değerlendirip İYEP'e ihtiyacı olup olmadığına karar vermesi çok uygun bir durum olmadığını düşünüyorum ben.” ifadesi ile ÖBA'nın uygulamasının öğrencinin kendi sınıf öğretmeni tarafından yapılmaması gerektiğini belirtmiştir.

İYEP'in öğrenmeyi arttırması

Bazı katılımcılar aynı ders ve seviyedeki öğrencilerin bir arada olmasının öğrencilerin öğrenmelerini arttırdığının ifade etmişlerdir. Bu konuda Ö6 “6 öğrenci de aynı dersten ve aynı seviyedeki 6 öğrenciydi ve bu nedenle bu 6 öğrenciye ders vermek, öğrenci gelişimi açısından söyleyeyim ben, çok faydalı oldu.”, Ö15 “Bu 6 öğrencinin ve öğrenciler açısından seviyeleri de aynı olduğu için hakikaten faydalı olduğunu düşünüyorum ben.”, Ö17 “İYEP'e katılan öğrencilerde en çok gözlemlediğim şey çocuklarda hep bir zaten başaramıyorum, anlamıyorum duygusuyla hareket ederken, İYEP'teki kendi seviyelerine uygun kazanımları kazandıklarında, o seviyedeki soruları çözdüklerinde ben de yapabiliyor muşum duygusuyla özgüven duygularının gelişmesiydi.” şeklinde görüş bildirmiştir. Bazı katılımcılar ise farklı modüllerde olan çocukların bir arada ders görmesini, bir sorun olarak görmektedir. Bu öğretmenlerden Ö10 “Bizim sıkıntımız Türkçe ve matematik bir arada ders verdiğimiz için birleştirilmiş sınıf şeklindeydi. Biz bunda zorlandık. Çünkü çocuk Türkçe yaparken matematiğe bakıyorduk.”, Ö14 “Bunların birleştirilmiş

sınıf olarak değil, modül modül olarak yapılması gerektiğini düşünüyorum. Örneğin biz şu anda birleştirilmiş yapıyoruz. Matematik dersinde işte matematik 1, matematik 2 ve matematik 3'ü aynı anda vermeye çalışıyoruz. Türkçe de aynı şekilde Türkçe de aynı durumda. Bütün modülleri aynı anda vermeye çalışıyoruz. Yani birleştirilmiş sınıf mantığından sıyrılması lazım diye düşünüyorum.”, Ö16 “Diğer bir problem ise farklı modüllerden kalan öğrencilerin birleştirilmiş sınıf şeklinde bir arada olması ve derste bütünlüğün sağlanamamasıdır.” şeklinde ifade de bulunmuştur.

İYEP’te öğrenci sayısının az olmasının olumlu olması

Katılımcılar programda öğrenci sayısının az olması sebebiyle birebir eğitim verme imkanının olduğunu, böylece öğrencileri daha iyi tanıma fırsatı elde edildiğini, çocukların her türlü sorunlarıyla ilgilenme ve onları değerlendirme fırsatı olduğunu belirtmiştir. Öğrenci sayısının az olması sebebiyle birebir eğitim verme imkanının olduğunu belirten öğretmenlerden, Ö6 “Öğrenci sayısı az olduğu için diğer derslerimize nazaran, 20-30 öğrenci olmasına nazaran, çok daha verimli, çocuklarla birebir çok fazla diyalog içerisine giriyoruz.”, Ö10 “Öğretmenle birebir eğitim aldığı için özel ders alıyormuş şeklindeydi, verimli oldu.” şeklinde ifade de bulunmuştur. Birebir öğrenme ile öğrencileri daha iyi tanıma fırsatı elde edildiğini belirten Ö13 “Ben çocukların eksiklerini daha iyi fark ettim. Birebir ilgilenme şansın oldu. Bu anlamda çocuklar açısından çok faydalı oldu.” şeklinde cevap vermiştir. Çocukların her türlü sorunlarıyla ilgilenme ve onları değerlendirme fırsatı olduğunu belirten öğretmenlerden Ö1 “Çocukla gerçekten psikososyal olarak birebir anlaşma yaptığımız için, birebir konuştuğumuz için çocukların her türlü sorunları ile ilgilenebildik İYEP’te.”, Ö3 “Yani çok faydalı geçti çocukları birebir değerlendirme ve müdahale etme imkânı oldu. Bence çok yararlı geçti.” şeklinde ifade de bulunmuştur.

İYEP’in öğrencilere yol gösterici olması

Katılımcıları İYEP sürecinde yol gösterici, danışman, anne-baba ve arkadaş rollerini üstlendiklerini belirtmişlerdir. Anne-baba rolü üstlendiğini belirten Ö1 “Öğretmen büyük bir rol oynuyor bence. Yani 1. derecede rol. Yani öğretmen burada her türlü rol yapabiliyor. Yeri geliyor anne baba olabiliyor yani” ifadesinde bulunmuştur. Danışman, yol gösterici, arkadaş olduğunu belirten Ö3 “Öğretmen daha çok bir danışman olarak görev yapıyor gibi sanki, böyle çocuklara yol gösterici. Öğretmen havasından biraz uzak, daha böyle arkadaş havasında diyebiliriz. Ders ortamından farklı bir ortam oluyor. Yani öğretmende öğretmen dışında bir rol üstleniyor.” şeklinde açıklamada bulunmuştur.

İYEP’te farklı öğretmenlerce ders yapılmasının olumlu veya olumsuz olabilmesi

İYEP programında öğrenciler kimi durumlarda kendi sınıf öğretmenleriyle kimi durumlarda ise başkaca öğretmenlerle dersleri işlemektedirler. Bu ikili duruma ilişkin katılımcıların farklı görüşleri bulunmaktadır. Kimi katılımcılar ders verdikleri öğrencilerin kendi öğrencileri olmasının olumlu yönlerinin daha çok olduğunu ifade etmişler. Bu düşünceye sahip katılımcılar öğrencileri tanımak için zaman kaybetmediklerini, öğrencilerin öğretmenine kolaylıkla uyum sağladığını, anlamadıklarını rahat bir şekilde sorabildiğini, öğrencilerin eksik kaldığı yerleri tamamladıklarını ve öğrenci gelişimini doğrudan gözlemeyebildikleri için daha başarılı olması yönünde katkı sağlayabildiklerini belirtmiştir. Bu konuda görüş belirten öğretmenlerden biri olan Ö2 “Özellikle ben kendi öğrencilerime İYEP verdim. Farklı bir öğretmen olmadığı için benimkiler kolaylıkla bana uyum sağladılar ve çok rahat bir şekilde anlayamadıkları yeri tekrar sordular, tekrar çalıştık ve öğrendik. Yani aynı öğretmenin devam etmesini daha doğru buluyorum, aynı öğretmenin devam etmesini, farklı değil.”, Ö5 “Öğrenciler sınıftaki kendi öğrencileri olursa öğretmenin daha fazla katkısı olacağına inanıyorum. Çünkü gelen öğrencileri dışarıdan gelen öğrencileri tanımadığı için İYEPi veren öğretmen onun ilk başlarında sıkıntı yaşayabiliyor. Ama tabii ki öğrencilerde illaki belirgin bir artış gözlemleniyor. Kendi öğrencisini daha iyi tanıdığı için en azından birkaç yıl okuttuğundan dolayı bu konudaki gelişimin daha iyi olacağı kanısındayım.”, Ö11 “İYEP planına uygun olarak yapıyoruz ama buna artı olarak kendi çocuğumuzun eksikliklerini görerek onlar üzerinde durarak yapmaya çalışıyoruz. Gelişimini daha rahat görüyoruz. O yüzden daha faydalı olduğunu düşünüyorum.”, Ö34 “İYEP’teki öğretmenler özellikle kendi öğrencileri olduğu için sınıf içerisinde veremediğin şeyleri burada daha iyi verebiliyor. Çünkü birebir ve kontrolü her zaman mümkün. Çocuğun nereden başlayıp nereye geldiğini seviye olarak takip etmesi daha kolay oluyor.” şeklinde ifade edilmiştir. Öte yandan farklı öğretmen ile ders yapmanın üstünlüklerini savunan katılımcılar da olmuştur. Bu katılımcılar öğrencilerin farklı bir ses ve metotlarla farklı bir ders işleniş tarzı ile karşılaştığını ve bu durumun onlarda kolay anlama, artı motivasyon, heyecan ile olumlu etki oluşturduğunu düşünmektedirler. Bu öğretmenlerden Ö12 “Farklı bir öğretmenle daha farklı anlayabiliyor ya da onun anlatışı daha farklı geldiği için daha kolay anlayabiliyor diye düşünüyorum.”, Ö19 “Yeni bir öğretmen farklı bir ses ve ders işleniş tarzı iyi oluyor.”, Ö21 “Kendi öğretmenleri olmadığı zaman daha böyle değişik bir öğretmen, daha artı motivasyon, heyecan. Yani çocuklarda etki olumlu yönde artıyor.” şeklinde görüş bildirmiştir.

İYEP'teki ölçme araçları yetersiz kalması

Katılımcılar öğrenci başarısını değerlendirmede gözlemlerle birlikte kendi hazırladıkları ölçme araçlarını kullandıklarını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte değerlendirmenin süre temelli değil başarı temelli olması gerektiğini vurgulanmıştır. Bu kapsamda görüş belirten öğretmenlerden biri olan Ö18 “Modüller öğrencilerin seviyelerine göre ayarlanmalı. Her modülün bitiminde bir değerlendirme yapılmalı ve modül saatini doldurdu diye değil sonuca göre üst modüle atlama yapıp yapmayacağı belirlenmeli.”, Ö22 “Öğretmen 1. modülü bitirdikten sonra yapması gerekenler toplu olarak net olmalı. Yani 2.3.4. soruları sormamalı. Mesela modül 1. Modül bittikten sonra, yapacağız sınav sorularının da önceden hazır olması lazım. Bu sınav sorularının, hangi soruları soracağına bilmeli, öğretmenin en az böyle bir şeyi olması lazım, öğretmenlerin elinde böyle bir değerlendirme olması lazım. Ve o öğretmenin, o sorulara göre değerlendirme yapması lazım. ... Her modülün sonunda bir değerlendirme olsun.” diyerek, modül geçişleri için kullanılacak hazır, ortak bir değerlendirme aracı olması gerektiğini belirtmiştir.

İYEP'in 3. sınıfta başlamasının geç olması

Katılımcılar İYEP'in ikinci sınıfta başlaması gerektiğini düşünmektedirler. Bunlardan biri olan Ö1 “Bence İYEP, ikinci sınıfta başlamalı, 3. sınıf biraz geç kalmış gibi geliyor bana.” cümleleriyle düşüncelerini ifade etmiştir. Bir başka katılımcı olan Ö13 “Bence İYEP eğer Türkçe ile alakalı ... Türkçe İYEP ikinci sınıftan başlanabilir. Çocuğun eksikliği bir an önce tamamlanıp, 3 sınıfta hazır hale getirilebilir.” diyerek 2. sınıfta başlayarak çocuğun eksikliklerinin bir an önce giderilmesi gerektiğini belirtirken, Ö20 “Önerim, olarak İYEP'in 3. sınıf değilde 1. sınıfta başlaması gerekiyor. Çünkü İYEP 1. sınıfta başarısız olan bir çocuk sınıfta kendini o şekilde kodladığı için ve eğitim hayatı boyunca bu başarısız bu kodlama kafasındaki şema sürekli devam edecektir.” diyerek 1. sınıfta, okuma-yazma öğrenemeyen çocuklara uygulanarak işin başındayken bu işe başlanabileceğini belirtmiştir.

İYEP'te kaynak materyallerin yetersiz olması

Katılımcılar İYEP'te kullanılan kaynak materyallerin niteliğiyle ilgili de görüş bildirmişlerdir. Bu katılımcılardan biri olan Ö4 “Kitap güzel hazırlamış ama uygulama eksikliği var. Biraz daha uygulamaların ve etkinliklerin artırılması gerekiyor.” ifadesi ile İYEP'teki ders kitaplarının daha fazla etkinliğe yer vermesi gerektiğini, Ö8 “Şimdi İYEP daha etkili olabilmesi için, tabii kaynak olarak boyama, resim, bunun dışında işte kitapların daha eğlenceli hale gelebilmesi gerekiyor.”, Ö34 “Daha iyi bir şekilde uygulanması için önerim, materyal yönünden

daha zengin, öğrencilerin elindeki kitaplar, çalışma sayfaları yeterli değil. Bunlar daha zenginleştirilebilir. Daha renkli hale getirilebilir. Çocukların ilgisini çekecek ve başını ondan kaldıramayacağı bir hale getirilebilir.” ifadesiyle çocuklara eğlenceli gelecek kes-yapıştır, boyama gibi çocuğu sıkmayacak ve öğrenmelerini kolaylaştıracak etkinliklerin olması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca Ö8 “Kitap olarak değil de fasikül olarak gelirse daha iyi olur, çocuklar için daha ilgi çekici olur.” diyerek kitapların modüllere göre fasikül fasikül olmasının gerektiğini belirtmiştir. Ö8 “Bence kitap, İYEP’te çalışan öğretmenlerin de katılacağı komisyonlarla hazırlanırsa daha iyi olur.” cevabıyla İYEP kitaplarının hazırlanmasında öğretmenlerin de bulunmasının gerektiğini belirtmiştir.

İYEP için ödenen ders ücretleri yetersiz olması

Katılımcılar, İYEP kurslarında aldıkları ek dersler ücretinin, destekleme ve yetiştirme kurslarında verilen bir kat artırımlı ek ders ücreti kadar olması gerektiğini, bu durumun hem öğretmenlerin istek ve motivasyonlarını arttıracığını, hem de İYEP kurslarında görev almaya teşvik edici olacağını söylemiştir. Bu konuda Ö15 “Öğretmenlerin ders ücretleri konusunda çok sıkıntılı olduğunu görüyorum ben açıkçası. Diğer destekleme ve yetiştirme kursları ile karşılaştırıyor çünkü öğretmenler.”, Ö6 “Ders ücreti verilen emeğe karşılamıyor açıkçası.”, Ö14 “Ekonomik sebeplerden dolayı istemiyorlar. Öncelikle burada görev alacak öğretmenlerin daha motive olması gerekiyor.”, Ö14 “Özellikle sınıf öğretmenlerinin ücretlendirme konusunda tam tatminkâr bir ücret olmadığını düşündükleri için, bizim okulumuzda bile 29 öğretmeni sadece ikisi gönüllü oldular. Birisi de ben olmak üzere. O yüzden tek, ücret konusunda öğretmenler pek görev almak istemiyor.”, Ö1 “Öğretmeninde maddi yönden, ek ders konusunda, ücreti artırırlarsa, öğretmendeki motivasyonu daha iyi olacağına inanıyorum.”, Ö24 “Ayrıca ücret artırım yapılabilir. Branş arkadaşlarımızın kursları iki kat ödemeli. Fakat arkadaşlarımızın aldığı ücret maalesef normal ek ders ile aynı. Öğretmenin açısından teşvik edici olması açısından bunun, bu mağduriyetin giderilmesi bizim için iyi olur.” şeklinde ifadeleri olmuştur.

İYEP’in mülteci öğrenciler için zorluk oluşturmaları

İYEP programına katılan mülteci öğrencilerin dil problemi yaşadıklarını ve bu sebeple onlarla ders yapmanın ağır ilerlediğini belirten katılımcılar da olmuştur. Bu katılımcılardan biri olan Ö4 “Mülteci öğrenciler ile çalışıyorum ben. Geçen yılda 6 tane öğrenci vardı. Bu yılda 6 tane öğrenci mülteci öğrenci. Onlarla biz bu programı uygularken biraz zorlanıyoruz. Çocuklar dil bilmedikleri için biz bunlara akademik yönden yükleme yapmaya çalışıyoruz. Bu da tabii başka

problemler doğuruyor. Program çok yoğun geliyor onlara. Programın tamamını uygulamamız mümkün olmuyor zor oluyor.”, Ö27 “Bana gelen öğrenciler okuma yazmaları hiç yoktu Bir de bunlar Afgan hem matematikleri hem Türkçeleri yok. Türkçesi olmayan bir çocuğa matematik anlatma mümkün değil sadece sayıları verebildim.” şeklinde ifade edilmiştir. Mülteci öğrencilere diğer öğrencilerden ayrı bir program hazırlanması gerektiğini belirten Ö14 “Öncelikle İYEP programındaki yabancı uyruklu öğrencilere yönelik farklı bir planlamanın olması gerektiğini düşünüyorum.”, Ö4 “Mülteci öğrencilerimizde biz bu konuda çok zorlanıyoruz. Yani mülteci öğrencilerimizin yeni bir dil öğrenmeleri için biraz daha farklı alanlarda desteğe ihtiyaçları olduğu için direk bu program onlara biraz ağır geliyor.” şeklinde ifadeleri olmuştur.

Öğrencinin Bütüncül Gelişimi

Öğrencinin bütüncül gelişimi teması İYEP etkinlikleri yoluyla öğrencilerin akademik, sosyal ve duyuşsal alanlarda birlikte gelişimini açıklamaktadır.

İYEP’in öğrencilerin içerik bilgisi kazanmalarında gelişme sağlaması

Katılımcılar yetiştirme programına katılan öğrencilerin içerik bilgisi kazanımlarında gelişme olduğunu belirtmişlerdir. Buna göre programa kayıtlı öğrencilerin hedef dersler olan Türkçe ve Matematik başarılarında farklılık gözlemlendiği katılımcı görüşlerinde ifade edilmiştir. Katılımcılardan Ö32, “Öğrenci bazı nedenlerden dolayı geride kalmışsa, bu öğrenci arkadaşlarını yakalayabiliyor.” biçiminde görüşü bu duruma örnek olarak sunulabilir. Benzer şekilde Ö27 “Şimdi Afgan bir çocuk için okuma yazma öğrenmesi için bir fırsat yani okumayı öğrenebiliyor ama o çocuk şu anki sınıfında kalsa sene sonuna kadar okuma yazma öğrenemez.”, Ö26 “Türkçe öğretiminde okuma yazma anlamında olumlu yönleri oldu.”, Ö31 “Türkçe dersinde ise okuma ve yazma becerileri ve anlama becerileri kendilerine göre gelişmekte.” ve Ö18 “Öğrenciyi Türkçede ilerletmek diğer derslerin tamamına doğrudan katkı sağlamak demek.” biçimindeki görüşler de İYEP’in başta okuma-yazma ve okuduğunu anlama olmak üzere Türkçe, Matematik ve diğer derslerde öğrencilerin bilişsel öğrenmelerini desteklediğini ortaya koymaktadır. Yine katılımcı görüşleri İYEP’in mülteci öğrencilerin okuma-yazma öğrenmesine katkı sağladığı ve ders başarılarını arttırdığını belirtmektedir.

İYEP’in öğrencinin duyuşsal gelişimini desteklemesi

Katılımcılar, İYEP’in öğrencinin duyuşsal gelişimini desteklediğini belirtmişlerdir. Bazı katılımcılar, öğrencilerin İYEP’te kendi seviyesindeki çocuklar ile birlikte eğitim alması sebebiyle,

yapabileceklerinin farkına vararak kendilerini gösterme fırsatı yakaladığını belirtmiştir. Bu öğretmenlerden Ö13 “*Bir tane öğrencim olduğumu söyledim zaten. Bu çocuk sınıfta çok sessiz kız çocuğu, mutsuz bir haldeydi. Tabii ki arkadaşları bir şeyleri sürekli bir şeyleri yapmaya başarma, okuma halinde. Fakat bu kız çocuğu bunu başaramadığı için sessiz, kendi halindeydi. Fakat bu 6 kişilik grupta çok keyifliydi. Ben ondaki o keyfi görünce hakikaten mutlu oldum. Çocuk kendi seviyesindeki öğrencilerin arasında kendini buldu. Çok rahattı, sürekli parmak kaldırıyordu, derse katılmak, okumak yazmak, yazdıklarını göstermek istiyordu. Çok aktif bir öğrenci haline dönüşüyordu. Sabahtan öğleden sonraya 14.30’a kadar olan o kız çocuğuyla İYEP’teki çocuk arasında dağlar kadar fark vardı*” cümleleriyle düşüncelerini ifade etmiştir.

İYEP’in öğrencilerin kendi potansiyelini fark ettirmede etkili olması

Katılımcılar kendi potansiyelini fark eden öğrencilerin, bir şeyler yapabildikçe başarı duygusunu tattığını, derslere etkin ve istekli bir şekilde katılım sağlamaya başladığını belirtmiştir. Ö25’in “*Şöyle ki yine öğrenci sayısının azlığından çocukların kendine güveni arttı. Yani 6 kişilik bir sınıftaymışım şimdi İYEP de hani “Ben yapabiliyorum.” hani “Ben başarabiliyorum” ya da “Öğretmen benle tek tek ilgilenabiliyor. Yapabildiği şeyleri görmesinin faydası olduğunu düşünüyorum.”* şeklinde düşünceleri bu duruma örnek olarak sunulabilir. Yine öğretmenlerden Ö7’in “*Çocuklar çok mutlu oldular, daha devam etsin bitmesin diye. Daha çok süre yapmak istediler.*”, Ö15’in “*Ve çok mutlu olduklarını gördüm ben.*”, Ö19’un “*Derslerin ve kaynakların, kazanımların daha basit olması kolaylığı öğrenciyi mutlu ediyor sıkılmamasını sağlıyor.*” ifadeleri de benzer özellik göstermektedir. Katılımcı görüşlerine göre öğrenciler derslerde başarı duygusunu yaşadıkça mutlu olmuşlardır. Öğrencilerin öz güveninin arttığını belirten öğretmenlerden Ö15 “*Çocuk yapabilir olduğu şeyleri daha farkına varıyor ve öz güvenlerinin geliştiğini düşünüyorum ben.*”, Ö3 “*Yani hep kendisi gibi arkadaşları olduğundan başarabilme hissi yaşadılar ve diğer arkadaşlarının da başaramadığını gördüler. Kendine bir özgüven katkısı oldu.*”, Ö7 “*İYEP’te çocuklar hem kendi kendileri olduğu için daha rahat ediyorlar ve hepsi aynı seviyede oldukları için daha bir özgüvenli daha rahat oluyorlar.*”, Ö30 “*Çocuk yapabildiğini gördükçe kendine olan güveni artırıyor Buda onu olumlu yönde etkiliyor.*”, Ö32 “*Geride kalmış öğrencilerin en azından birebir çalışarak bir şeyler yapabileceğini görmesi öğrencilere de güven kazandırıyor. Yani faydalı olduğunu düşünüyorum gerçekten.*” biçiminde ifade etmiştir. Öte yandan kimi katılımcılar, yetiştirme programına katılan öğrencilerin diğer öğrenciler tarafından başarısız olarak görüldüğünü ve bu durumun İYEP’e devam eden öğrencilerde yetersizlik duygusu geliştirdiğini ifade etmiştir.

İYEP'in öğrencilerin derslere bakış açısını olumlu yönde değiştirmesi

Az sayıda katılımcı İYEP'in derslere karşı olumlu tutum gelişimini desteklediğini de ifade etmiştir. Ö15'in "Çocuklar kendi seviyelerine sorulara muhatap oldukları için matematik dersine olan bakış açıları değişti." ve Ö16 "Matematik dersinde ise matematiğe yönelik tutum geliştirme, dört işlemde olumlu etkiler sağlamaktadır." biçimindeki anlatımları bu duruma örnek olarak sunulabilir.

İYEP'in öğrencilerin sosyal gelişimlerini olumlu olarak etkilemesi

Katılımcılar, ilkokullarda yetiştirme programının öğrencilerin sosyal gelişimlerini de olumlu yönde etkilediğini düşünmektedir. Sosyal gelişim öğrencilerin sosyalleşmesini, kendilerini kabul ettirerek arkadaşlık ilişkileri geliştirmesini açıklayan bir kavram anlamında kullanılmıştır. Buna göre, İYEP etkinlikleri öğrencilerin akademik gelişimini desteklediği için öğrenciler derslere aktif olarak katılarak başarabilmenin verdiği hazla, kendilerini ifade edebilir hale geldiğini, bunun sonucunda da kendi çevresinde kabul edilebilir biri olarak arkadaşlık ilişkilerini geliştirdiğini ve sosyal alanda geliştiğini ifade etmiştir. Bu konuda görüş belirten Ö21'in "Sınıf atmosferinde geride kalmış olan çocuklar, farklı sınıflarda arkadaşlarda edinerek, ister istemez olumlu bir arkadaşlık havası oluşuyor. Bunlar tabii tenefüslerde, dışarıda, sınıf içerisinde farklı farklı durumlarda birbirlerini bulabiliyorlar. Oyunlar oynayabiliyor. Bu da destekleyici oluyor aslında, verimli oluyor." Ve Ö32 "Sosyal alanda öğrenci gelişimine katkısı var tabii ki." biçimindeki görüşleri bu duruma örnek olarak verilebilir.

Sonuç ve Tartışma

Kütahya ili merkez ilçedeki okullarda görev yapan ve İYEP'te görev alan öğretmenlerin görüşleri ve araştırmacıların yorumları ile sınırlı olmak üzere, İYEP uygulama sürecinin olumlu olumsuz yönleri ve yapılan öneriler doğrultusunda şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Katılımcılar İYEP'in genel anlamda, düzenli ve uygulanabilir bir program olduğunu uygulama süreci ile ilgili olarak da olumlu taraflarının olduğunu ifade etmişlerdir. Programın öğrenci düzeyine uygun ve derslerin modüllere ayrılmasının olumlu olduğunu, aynı ders ve seviyedeki öğrencilerin bir arada olmasının öğrencilerin öğrenmelerini arttırdığını ve programda öğrenci sayısının az olması sebebiyle birebir eğitim verme imkanının olduğunu, mülteci öğrencilere okuma-yazma ve Türkçe dersleri konusunda faydalı olduğunu ve diğer derslerine de katkı sağladığını ifade etmişlerdir. İYEP'in uygulama süreci ile ilgili olarak; Avlukyari (2019),

Dilekçi, (2019), Gençoğlu (2019), Hamidi ve Kinay (2019), Kaçar ve Uz (2019), Kırnık ve diğerleri (2019), Özdoğru ve Güçlü (2019), Toptaş ve Karaca (2019), Yıldız ve Kılıç (2019)'da yaptığı çalışmalarda İYEP'in öğrencinin akademik gelişiminde olumlu katkılarının olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu açıdan bakıldığında İYEP'in uygulama boyutunda olumlu olduğu ve öğrencilere katkı sağladığı söylenebilir.

İYEP'in uygulama süreci ile ilgili olarak olumlu görüş bildirenlerin yanında, olumsuz görüş bildiren katılımcılarda olmuştur. Bu doğrultuda öğretmenler, İYEP'in ders saatlerinin sonunda yapılmasının öğrenciyi yorduğunu, öğrencide isteksizlik oluşturduğunu ve öğrencinin devamsızlık yapmasına neden olduğunu belirtmiştir. Uygulama süresinin yetersiz gelmesi sebebiyle modüllerin arttırılarak, İYEP'in yıl boyu devam etmesi gerektiğini ifade eden öğretmenler, farklı modüllerde olan çocukların bir arada ders görmesini ise bir sorun olarak görmektedir. Bunun yanında İYEP uygulamasına 3. sınıftan başlanmasının geç olduğunu 2. sınıftan hatta 1. sınıftan başlanması ve öğrenci eksiklerinin daha alt sınıflarda giderilmesi gerektiği öğretmenlerce ifade edilmiştir. Programın sadece başarısız öğrencilere değil bunun yanında başarılı öğrencilere de uygulanmasının gerektiği ve hatta tüm öğrencilere grup grup uygulanmasının daha faydalı olacağı öğretmenlerce belirtilmiştir. Bunun yanında öğrencilerin programa seçimi ile ilgili olarak yapılan "Öğrenci Belirleme Aracı (ÖBA)"nın öğrenci belirlemeyi tam yapamaması sebebiyle geçerliliğinin olmadığı ve ÖBA'nın güvenilirliği için uygulamasının başka öğretmenlerce yapılmasının gerekli olduğu belirtilmiştir. İYEP programına katılan mülteci öğrencilerle dil problemi yaşadıklarını ve bu sebeple onlarla ders yapmanın ağır ilerlediğini ve mülteci öğrencilere diğer öğrencilerden ayrı bir program hazırlanması gerektiğini ifade edenler de olmuştur. İYEP ile ilgili çalışma yapan, Dilekçi, (2019), Gençoğlu (2019), Hamidi ve Kinay (2019), Kaçar ve Uz (2019), Kırnık ve diğerleri (2018), Yıldız ve Kılıç (2019)'da yaptığı çalışmalarda İYEP'in uygulama boyutu ile ilgili olarak benzer sonuçlara ulaşmıştır.

2018 Eğitim Değerlendirme Raporu'nda, İYEP'in uygulanmasında, ikili eğitim yapan okullar, taşınmalı okullar ve birleştirilmiş sınıflı okullarda sıkıntılı durumlar ortaya çıkabileceği; programın sadece 3. sınıfla sınırlı olması sebebiyle, İYEP'te başarısız olan öğrencilerin 4. sınıfta bu kazanımları telafi etme hakkından mahrum kalacağı belirtilmektedir (TEDMEM, 2018). Bu kapsamda, İYEP'in ders saatinden sonra yapılmasının öğrencide isteksizlik oluşturduğu, programın süresinin yetersiz geldiği, İYEP'e başlanma zamanının daha alt sınıflarda olması gerektiği, öğrenci seçimi ile ilgili düzenlemenin yapılması gerektiği ve mülteci öğrencilerin dil problemleri ile ilgili olarak çalışma yapılması gerektiği söylenebilir.

Katılımcılar İYEP sürecinde öğrencilere karşı bir öğretmenden çok, bir yol gösterici, bir danışman, bir anne-baba ve hatta samimi bir arkadaş rollerini üstlendiklerini belirtmiştir. İYEP sürecinin bazen kendi öğretmenlerince uygulanmasının, öğrenciyi tanıma ve eksiklerini bilerek o yönde gelişimlerini sağlama gibi avantajının yanında; farklı öğretmenlerce uygulanmasının da öğrencilerin farklı bir ders işleniş stili ile karşılaşmış olması ve farklı bir heyecan ve motivasyon yaşatması gibi avantaj sağladığını belirten öğretmenler de olmuştur. Hamidi ve Kinay (2019), Kırnık ve diğerleri (2019)'de yaptığı çalışmada benzer sonuca ulaşmıştır. İYEP'te, öğretmenlerin öğretmenlik dışında başkaca roller üstlendikleri, İYEP'te öğretmenin kendi öğrencisi ile çalışmasının olumlu yönleri görüldüğü gibi farklı öğrenci ile çalışmasının da olumlu yönleri olabilmektedir.

Katılımcılar, modül geçişlerinde belirlenmiş bir ölçme-değerlendirme aracı olmamasının bir eksiklik olduğunu, bu geçişleri kendi yöntemleri ile sağladıklarını ve standart bir ölçme aracının belirlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Derslerin işlenişinde ders ve etkinlik kitaplarına, çocuğu sıkmayacak ve ona eğlenceli gelecek etkinlikler (kes-yapıştır etkinliği, boyama etkinliği gibi) eklenerek öğrenci öğrenmelerini kolaylaştıracak şekilde düzenlenmesinin gerekli olduğu belirtilmiştir. Bunun yanında, kitapların modüllere göre fasikül fasikül olmasının gerektiğini ve kaynakların hazırlanması aşamasında öğretmenlerin de bulunmasının gerektiğini belirtenler olmuştur. Avlukyari (2019), Dilekçi, (2019), Hamidi ve Kinay (2019), Kırnık ve diğerleri (2019), Özdoğru ve Güçlü (2019), Yıldız ve Kılıç (2019)'da derslerde kullanılacak etkinliklerin yeterli olmadığı ve zenginleştirilmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır. İYEP'te, bir üst modüle geçiş ile ilgili basılı bir değerlendirme aracının olmaması ve kaynak oluşturulması aşamasında öğretmenlerden faydalanılmamasının bir eksiklik olduğu, kaynakların içerik olarak zenginleştirilmesinin gerektiği ve öğrenci kitaplarının fasikül şeklinde basımının yapılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcılar, İYEP kurslarında aldıkları ek ders ücretinin yetersiz olduğunu, destekleme ve yetiştirme kurslarında verilen bir kat artırımlı ek ders ücretinin verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Ek ders ücretlerindeki bu iyileştirmenin öğretmenlerin istek ve motivasyonlarını arttıracaklarını ve İYEP kurslarında görev almaya teşvik edici olacağı belirtilmiştir. Avlukyari (2019), Dilekçi, (2019), Gençoğlu (2019), Kırnık ve diğerleri (2019), Özdoğru ve Güçlü (2019), Ulusoy et al. (2018)'da çalışmalarında aynı sonuca ulaşmıştır. İYEP'te ödenen ücretlerin düşük olması sebebiyle, öğretmenlerin İYEP'te görev almak istemediği, görev alanların ise bu farktan dolayı motivasyonlarının düştüğü, sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcılar, İYEP'in mülteci öğrencilere katkı sağladığını ve öğrencilerin okuma-yazma seviyelerini geliştirdiğini belirtmişlerdir. Bununla birlikte programa katılan öğrenciler genel olarak değerlendirildiğinde, Türkçe ve matematik ders başarıları arasında farklılık görüldüğü ifade edilmiştir. Hock et al. (2001), yaptığı çalışmada, öğrenme gücünü çeken ve akademik başarı düzeyi düşük öğrencilere destek eğitimi verildiğinde başarı seviyelerinin arttığı sonucuna ulaşmıştır. Dilekçi, (2019), Gençoğlu (2019), Hamidi ve Kinay (2019), Kaçar ve Uz (2019), Kırnık ve diğerleri. (2019), Özdoğru ve Güçlü (2019)'de çalışmalarında İYEP'in ders başarısını arttırdığı sonucuna ulaşmıştır. İYEP'in okuma yazma öğretimine olumlu katkısının olduğu, ders başarısı açısından matematik ve Türkçe dersleri arasında öğrenciler arası başarı farkının görüldüğü söylenebilir.

Katılımcılar, programın öğrencilerde derse katılım isteğini arttırdığını, başarı duygusu yaşattığını, öğrencilerin bunun sonucunda mutlu olduğunu ve öz güvenlerinin arttığını belirtmiştir. Dilekçi, (2019), Kırnık ve diğerleri. (2019), Toptaş ve Karaca (2019), Özdoğru ve Güçlü (2019) yaptığı çalışmalarda, İYEP'in öğrencilerin duyuşsal alanda olumlu yönde katkısının olduğunu belirtmiştir. Hamidi & Kinay (2019)'da programı alan öğrencilerin öz güvenlerinin arttığını belirtmiştir. İYEP'e katılan öğrencilerin kendi seviyesindeki akranları birlikte olduğu için bir şeyler yapabildiğinin farkına vardığı ve başarılı duygusunu tadarak, derslere etkin olarak katılmasının sonucunda, mutlu olarak, öz güven kazandığı söylenebilir.

Bunun yanında bazı öğretmenler, programa katılan öğrencilerin diğer öğrenciler tarafından başarısız olarak görüldüğünü ve bu durumun İYEP'e devam eden öğrencilerde yetersizlik duygusu geliştirdiğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin İYEP'e katılmalarının olumlu taraflarının olmasının yanında, bazı arkadaşlarının onlara alaycı bakış sergilemesi sebebiyle olumsuz etkilendiği durumların da olabildiği sonucuna ulaşılabilir.

Sonuç olarak, İYEP etkinlikleri öğrencilerin akademik gelişimini desteklediği için öğrencilerin derslere aktif olarak katılarak başarabilmenin verdiği hazla, kendilerini ifade edebilir hale geldiği, bunun sonucunda da kendi çevresinde kabul edilebilir biri olarak arkadaşlık ilişkilerini ilerlettiği ve dolayısıyla sosyal alanda da geliştiği sonucuna ulaşılabilir.

Öneriler

- Öğrencilerin bir üst modüle geçişleri ile ilgili olarak bakanlık tarafından ortak bir değerlendirme aracı hazırlanabilir.
- İYEP'teki ders kitaplarının daha fazla etkinliğe yer verilerek, çocuklara eğlenceli gelecek kes-yapıştır, boyama gibi çocuğu sıkmayacak ve öğrenmelerini kolaylaştıracak etkinlikler çoğaltılabilir.
- İYEP'te öğretmenlere, destekleme ve yetiştirme kurslarında verilen bir kat artırımlı ek ders ücreti kadar veya en azından özel eğitim gibi değerlendirilip %25 artırımlı ek ders ücreti ödenebilir.
- İYEP'in dersten sonra olmasının sıkıntılı olduğu, taşınmalı veya ikili eğitim yapan okullarda uygulama normal ders saati içerisinde, bireysel destek eğitim sınıfı uygulaması şeklinde yapılabilir.
- İYEP 2.sınıf başında uygulamaya konularak Türkçe ve matematik dersinde yeterli kazanımı edinememiş çocuklara daha erken müdahale edilebilir.

Kaynakça

- Akkaya, A. (2017). *Destekleme ve yetiştirme kurslarının öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Ahi Evran Üniversitesi.
- Alver, B. (2018). İlkokul öğrencilerinin psikososyal destek ihtiyaçlarının incelenmesi. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 3(7), 219-225.
- Avlukyaru, N. T. (2019). *İlkokullarda yetiştirme programı (iyep)' in öğretmen ve yöneticiler tarafından değerlendirilmesi (Mersin ili Tarsus ilçesi örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi.
- Avcıoğlu, H. (2011). Zihin engelliler sınıf öğretmenlerinin bireyselleştirilmiş eğitim programı (bep) hazırlamaya ilişkin görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 12(1), 39-56.
- Aydın, S. ve Yakar, L. (2020). İlkokullarda yetiştirme programında (iyep) karşılaşılan sorunlar, paydaşlarına olan katkıları ve çözüm önerileri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 10(3), 795-814. DOI: 10.24315/tred.642786.
-
-

- Balantekin, Y. (2020). İlkokullarda yetiştirme programı (iyep) türkçe dersinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi: bir karma yöntem araştırması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(1), 153-184. DOI: 10.37217/tebd.673849
- Bosker, R.J. (1999). Educational science and international assessment studies. *Educational Research and Evaluation*, 5(2), 240-246.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101.
- Case, A., Lubotsky, M. & Paxson, C. (2002). Economic status and health in childhood: The origins of the gradient. *American Economic Review*, 92(5). 1308–1334. <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/000282802762024520>
- Cesur, B., ve Yetkiner, A. (2020). İlkokullarda Yetiştirme Programı Hakkında Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi. *Başkent University Journal of Education*, 7(2), 375-392.
- Darling-Hammond, L.(2000). Teacher quality and student achievement: a review of state policy evidence. *Education Policy Analysis Archives*, 8(1), 1-46.
- Davis, D., & Sorrel, J. (1995). *Mastery learning in public schools. valdosta: Valdosta State University*.
- Demeuse, M., Frandji, D., Greger, D. ve Rochex, J. Y. (2012). *Les politiques d'éducation prioritaire en Europe. Tome II. Quel devenir pour l'égalité scolaire?*. ENS Editions.
- Demirel, H. (2020). *İlkokullarda yetiştirme programına yönelik öğretmen görüşleri* (Tezsiz yüksek lisans projesi). Pamukkale Üniversitesi.
- Dilekçi, Ü. (2019). İlkokullarda yetiştirme programına (iyep) ilişkin öğretmen görüşleri. *Millî Eğitim Dergisi*, 48(1), 433-454.
- Eurydice, & Audiovisual & Culture Executive Agency. (2012). *The european higher education area in 2012: Bologna process implantation report*. Ministerio de Educación.
- Ermisch, J. & Pronzato, C. (2010). Causaleffects of parents' education on children's education. *Institute for Social and Economic Research, Britain*, 1-28. https://www.researchgate.net/publication/46469058_Causal_Effects_of_Parents'_Education_on_Children's_Education/link/0f3175305ddf515221000000
-
-

- Gençoğlu, C. (2019). Millî bir destekleme ve yetiştirme sistemi modeli: ilkokullarda yetiştirme programı (iyep). *Milli Eğitim Dergisi*, 48(1), 853-881.
- Gibson, W. & Brown, A. (2009). *Working with qualitative data*. Sage.
- Gürler, S. A. Fen bilimleri dersinin ilkokullarda yetiştirme programına (iyep) dâhil edilmesine ilişkin öğretmen görüşleri. *Yüzcüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 266-294.
- Hamidi N. B. ve Kinay İ. (2019). Sınıf öğretmenlerinin ilkokullarda yetiştirme programı (iyep) ile ilgili görüşlerinin incelenmesi. *Sosyal Bilimler Kongresi Kitabı*, 676-690
- Hock, M. F., Pulvers, K. A., Deshler, D. D. & Schumaker, J. B. (2001). The effects of an after-school tutoring program on the academic performance of at-risk students and students with LD. *Remedial and Special Education*, 22(3), 172-186. <https://doi.org/10.1177/074193250102200305>
- İdin, Ş. ve Tozlu, İ. (2012). Milli Eğitim müdürlüğü tarafından ücretsiz olarak düzenlenen seviye belirleme sınavı kurslarının 7. sınıf öğrencilerinin fen ve teknoloji ders başarısına etkisi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(2). 82-91. https://scholar.google.com.tr/scholar?hl=tr&as_sdt=0%2C5&q=seviye+belirleme+idin&btnG
- Kaçar, H. ve Uz, V. (2019). İlkokullarda yetiştirme programının sınıf öğretmenlerinin gözlem ve deneyimlerine göre incelenmesi. *The Journal of International Education Science*, 21(6), 20-53. <http://dx.doi.org/10.29228/INESJOURNAL.39234>
- Kahramanoğlu, R., Tiryaki, E. ve Canpolat, M. (2014). İlkokula yeni başlayan 60-66 ay grubu öğrencilerin okula hazır oluşları üzerine inceleme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(3), 1065-1080.
- Kırnık, D., Susam, E., ve Özbek, R. (2019). İyep (İlkokullarda yetiştirme programı) uygulamalarına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(1), 387-415.
- Kozikoğlu, İ. ve Tosun, Y. (2020). İlkokullarda yetiştirme programına (iyep) ilişkin öğretmen görüşleri: Nitel bir çözümleme. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 53(3), 903-930. DOI: 10.30964/auebfd.679050
-

-
-
- Merriam, S. B. (2002). Introduction to qualitative research. *Qualitative research in practice: Examples for discussion and analysis*, 1(1), 1-17.
- Massoni, E. (2011). Positive effects of extra curricular activities on students. *College of DuPage (ESSAI)*, 9(1), 84-87. <https://dc.cod.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1370>
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook (2nd ed.)*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2019). *İlkokullarda yetiştirme programı müfredatı*. https://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_05/21135108_iyep_2019.pdf
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2019). *İyep işlemleri modülü kullanım rehberi*. https://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_09/13165510_YYEPY1YLEMLER_Y_MODULU_KULLANIM_REHBERY.pdf
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2019). *İyep matematik etkinlik kitabı*, https://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_06/24180718_IYEP_MATEMATIK_xxx
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2019). *İyep rehberlik hizmetleri kılavuzu*. https://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_09/23095649_YYEP_REHBERLYK_HYZMETLERY_KILAVUZU.pdf,
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2019). *İyep sunum kılavuzu*. https://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_09/05114415_YYEP-Sunum- Mesleki_GeliYim.pdf
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2020). *İyep tanıtım kitabı*, https://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_11/11145958_iyep_tanYtYm_kitabY.pdf,
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2019). *İyep Türkçe etkinlik kitabı*. <https://tegm.meb.gov.tr/turkce%20etkinlik.pdf>
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2019). *İyep Türkçe öğretmen kitabı*. https://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_06/24180818_TURKCE_OGRETMEN_KITABI_xxx.pdf
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2020). *İyep uygulama kılavuzu*. https://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_10/01150934_YYEP_UYGULAMA_KILAVUZU.pdf
-
-

- Milli Eğitim Bakanlığı. (2019). *İyep yönerge*, https://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_09/05171730_YYEP_Yonerge.pdf
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). *Millî eğitim bakanlığı yönetici ve öğretmenlerinin ders ve ek ders saatlerine ilişkin karar*. <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/469.pdf>
- Milli Eğitim Bakanlığı. (1973). *Millî eğitim temel kanunu*, Ankara: Millî eğitim Bakanlığı. <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf>
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2016), *Low-performing students: Why they fall Behind and how to help them succeed Paris*: OECD Publishing.
- Özdoğan, M. ve Güçlü, N. (2019). *İlkokullarda Yetiştirme Programına (İyep) İlişkin Öğretmen Görüşleri* [Öz]. I. Uluslararası Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Sempozyumu'nda sunulan bildiri. İzmir.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel Araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. (M. Bütün, S. B. Demir Çev.) Ankara: Pegem A.
- Sardelic, J. (2016). Reading too much or too little in the matter? latent limits and potentials of eu freedom of movement. In R. Bauböck (Eds.), *Debating European citizenship* (pp. 139-143). Springer Open.
- Schlicht, R., Stadelmann-Steffen, I., & Freitag, M. (2010). Education all nequality in the EU: The Effective ness of the National Education Policy. *European Union Politics*, 11(1), 29-59.
- Sidekli, Ç. ve Çetin, E. (2018). Okuduğunu anlama stratejilerinin okuduğunu anlamaya etkisi: bir meta-analiz çalışması. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 285-303.
- Türk Eğitim Derneği. (2018). *Tedmem 2018 eğitim değerlendirme raporu*. <https://tedmem.org/download/2018-egitim-degerlendirme-raporu?wpdmdl=2933&refresh=5e36a0a0313e715806383680>
- Toptaş, V., ve Karaca, E. T. (2019). İlkokullarda yetiştirme programı (iyep) kapsamındaki matematik derslerini yürüten sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(1), 417-431.
-

- Toptaş, V. ve Karaca, T. (2018). *İYEP matematik etkinlik kitabı*. Ankara: Özgün Matbaacılık.
- Ulusoy, K., Topçubaşı, T., Erkuş, B., Gökçedağ, O, ve Coşkun, E. (2018). *Sınıf öğretmenlerinin ilkokullarda yetiştirme programına katılacak öğrencilerin belirlenmesi ile ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi* [Öz]. International Congress of Eurasian Social Sciences (ICOESS)'te sunulan bildiri. Antalya.
- United Nations International Children's Emergency Fund. (2017). *Estado mundial de la infancia 2017: Niños en un mundo digital. resumen*.
- Ünal, E. ve Anılan, H. (2018). *İyep Türkçe etkinlik kitabı*. Özgün Matbaacılık.
- Van de Walle, J., Karp, K. S. ve Bay-Williams, J. M. (2014). Elementary and middle school mathematics: teaching develop mentally. *Eight international al edition*. Pearson.
- Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, V. A. ve Kılıç, D., (2019). İlkokullarda yetiştirme programı (iyep) kurs sürecinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. In *VIth International Eurasian Educational Research Congress* (pp.15-17). Ankara: Ankara Üniversitesi